

Ο ρόλος της φωτογραφίας στον Τύπο

Κριτήρια επιλογής και χρήση της φωτογραφίας από την εφημερίδα

ΦΩΤΟΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

Τμήμα Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών

Εαρινό Εξάμηνο 2023

Malus Lidia Lucica

A.M 20677128

Η φωτογραφία είναι ένα ισχυρό εργαλείο επικοινωνίας και είναι ιδιαίτερα σημαντική στον κόσμο των ειδήσεων. Από την εμφάνιση της δημοσιογραφίας, αυτή η συνάντηση μεταξύ Τύπου και φωτογραφίας παρουσιάζεται συνήθως ως αυτονόητη. Ο ρόλος της φωτογραφίας στην ειδησεογραφία και η διαδικασία επιλογής και χρήσης των φωτογραφιών από τις εφημερίδες έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών ερευνών και μελετών. Ξεκινώντας από την γκραβούρα, χαρακτες των ξυλογράφων 1843 με την ίδρυση της εβδομαδιαίας εφημερίδα “L’illustration”(Εικ.1) στη Γαλλία “μετά από μια εικόνα” συνοδεύεται από κείμενο η λεζάντα¹. Σκοπός της εργασίας είναι να εξετάσει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι φωτογραφίες στην διαδικασία πληροφόρησης των ειδήσεων. Προσδιορίζει τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή και τη χρήση φωτογραφιών από τις εφημερίδες και το αντίκτυπο τους στην αντίληψη και την κατανόηση των ειδήσεων από τους αναγνώστες. “Τα περιοδικά αναζητούσαν δημοσιογράφους που μπορούν να αφηγήσου μια ιστορία χρησιμοποιώντας φωτογραφίες” αναφέρει ο Martin Munkácsi φωτογράφος πρωτοπόρο στο αθλητικό². Η ειδησεογραφία είναι πολλά χρόνια στο παρασκήνιο και μπροστά στο να μεταδώσει την είδηση, οι παράγοντες περιεχομένου, αισθητικής που προσδίδουν στις φωτογραφίες, την ικανότητα να μεταφέρει μηνύματα και να ενισχύσουν την αποτελεσματική επικοινωνία των ειδήσεων είναι μέρος του ερευνητικού κομμάτι της εργασίας. Παράλληλα, θα αναφερθεί πως παρουσιάζεται σήμερα στον τρόπο με τον οποίο οι εφημερίδες και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης χρησιμοποιούν την φωτογραφία έτσι ώστε να επηρεάζουν την κοινή γνώμη των αναγνωστών. Τέλος θα διερευνούμε τον τρόπο με τον οποίο οι εφημερίδες χρησιμοποιούν την φωτογραφία για να βελτιώσουν τις ειδήσεις. Εξετάζονται τα είδη των φωτογραφιών που χρησιμοποιούνται και η λειτουργία στην επικοινωνία των ειδήσεων. Αναλύεται η στρατηγική θέση και η σημασία της φωτογραφίας.

Συνολικά, η εργασία προσδιορίζει τον ρολο που διαδραματίζει η φωτογραφία στην ειδησεογραφία και υπογραμμίζει τη σημασία της επιλογής και της χρήσης στην διαδικασία αυτή, την ανάγκη επαγγελματικής προσέγγισης και προσεκτικής επιλογής των φωτογραφιών ώστε να διασφαλίζεται η ακρίβεια, η αποτελεσματικότητα και η συναισθηματική σύνδεση με τον αναγνώστη

---

¹ Gervias, Thierry “D’apres photographie, Premiers usages de la photographie dans le journal L’Illustration (1843,1859) σελ. 57

² Gidal, Tim, “Modern Photojournalism: The first years”, Creative Camera, 1982, σελ, 73-80

Fig. 1. "La ville et le château de Falaise (berceau de Guillaume le Conquérant, d'après une épreuve photographiée de M. de Brébisson)", *L'illustration*, n° 453, 1er nov. 1851, coll. part.

Εικόνα 1.

Ο ρόλος της φωτογραφίας στον Τύπο.

Είναι γνωστό ότι οι εικόνες μπορούν να διαδώσουν μηνύματα πιο αποτελεσματικά από τις λέξεις. “Μια εικόνα χίλιες λέξεις”, αναφέρεται στη δύναμη των εικόνων στη μαζική επικοινωνία. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι εικόνες έχουν κοινή γλώσσα και μπορούν να προκαλέσουν καλύτερα τα ίδια συναισθήματα σε ανθρώπους με διαφορετικό γλωσσικό και εκπαιδευτικό υπόβαθρο (Yarosan and Asemah, 2008, Fasheke 2004). Οι φωτογραφίες είναι να τραβήξουν την προσοχή είναι οπτικό υλικό. Έχουν τη δύναμη να εκπλήσσουν, να εμπνέουν και να συγκινούν τον αναγνώστη. Αυτή η δύναμη των εικόνων καθιστά τη φωτογραφία ιδανικό μέσο για την παρουσίαση και την επικοινωνία ειδήσεων. Οι εφημερίδες έχουν μακρά ιστορία που χρονολογείται από την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία όταν έκαναν δημοσιές επίσημα έγγραφα. Η “καθημερινές πράξεις”³ οι πράξεις του λαού “Acta Publica”. Η παρουσία ή η απουσία φωτογραφιών σε ένα άρθρο έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ανάγνωση των ειδήσεων από το κείμενο.

³ Oparaugo,2021, Acta Diurna.

Οι αναγνώστες τείνουν να δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στις εικόνες από ο τι στο κείμενο. Αυτό συμβαίνει επειδή οι εικόνες εισάγουν γρήγορα ένα θέμα και προσελκύουν το ενδιαφέρον. Οι φωτογραφίες μπορούν να διεγείρουν την ανάγνωση του κείμενου και να βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας πληρέστερης εικόνας και κατανόησης της είδησης. Οι φωτογραφίες μπορούν να προκαλέσουν έντονα συναισθήματα στους αναγνώστες. Η φωτογραφία μπορεί επίσης να βοηθήσει στη δημιουργία ατμόσφαιρας γύρω από ειδήσεις και άρθρα. Η αισθητική, η σύνθεση, το χρώμα και το στυλ μιας φωτογραφίας μπορούν να δημιουργήσουν μια συγκεκριμένη ατμόσφαιρα που μεταφέρει το μήνυμα και την ταυτότητα της εφημερίδας. Η σωστή επιλογή φωτογραφιών μπορεί να ενισχύσει την ατομικότητα και την αξιοπιστία μιας εφημερίδας.

Ο παράγοντας περιεχομένου είναι το περιεχόμενο ή το μήνυμα που μεταφέρει η φωτογραφία. Η επιλογή φωτογραφιών πρέπει να συνάδει με το θέμα στην εφημερίδα, παράδειγμα η φωτογραφία που δημοσιεύθηκε στο New York Time 1955 της Rosa Parks (Εικ.2). μια γυναικά που αφιέρωσε την ζωή της στον αγώνα των Αφρο-Αμερικανών για τα δικαιώματα τους. Μια στημένη φωτογραφία που κάθεται μπροστά από έναν λευκό άνδρα, αν και στημένη για τα γεγονότα της τότε εποχή και τις διακρίσεις που έντονα σημαδεύουν ακόμη και σήμερα τους ανθρώπους, ήταν ένα μήνυμα μια επισήμανση.

Η επιλογή των βασικών στιγμών είναι ένα σημαντικό κριτήριο για την επιλογή μιας φωτογραφίας. Οι φωτογράφοι πρέπει να αποτυπώνουν στιγμές που να έχουν ουσία στο γεγονός που βρίσκονται και να είναι αισθητικά ευχάριστη από την άποψη σύνθεσης, φωτισμού και χρωματικής αρμονίας για να συμμετέχει σε ένα περιοδικό ή μια εφημερίδα. Με τον ερχομό της Leica 35 mm το 1925 εμφανίζεται η χρυσή εποχή του φωτορεπορτάζ. Οι φωτογράφοι σε όλο τον κόσμο θεωρίσαν ότι αυτές τις φωτογραφικές μηχανές ως επανάσταση καθώς απαιτούσαν πολύ λιγότερο εξοπλισμό για να στήσουν και να κάνουν τις λήψεις τους. Η χρήση των περιοδικών για την έκφραση ιστοριών μέσω εικόνων γινόταν όλο και πιο δημοφιλής στην Ευρώπη και είχαν τεράστια επιτυχία στους αναγνώστες. Οι φωτογραφίες στη δημοσιογραφία ενημερώνουν, εκπαιδεύουν και διαφωτίζουν τους αναγνώστες σχετικά με τα τρέχουσα ζητήματα και επίσης προβληματίζουν για τον παρελθόν. Οι φωτογραφίες στις εφημερίδες ενισχύουν την αξιοπιστία των ιστοριών. Καθώς απεικονίζουν την πραγματικότητα παρέχουν επίσης αποδεικτικά στοιχεία για να αποδείξουν τη γνησιότητα μιας είδησης ή δίνουν αποδείξεις για ένα γεγονός που συνέβη. Πολλοί φωτογράφοι έκαναν αυτή την δουριά, για ενημέρωση για περιοδικά μόδας, για διαφήμιση και είναι ακόμη στην επικαιρότητα αν και η τεχνολογία προχωράει με ανεξέλικτες ταχύτητες. Κάποια παραδείγματα είναι η εικόνα του Nick Ut "Napalm Girl", ένα νεαρό κορίτσι φεύγει τραυματισμένη από μια επίθεση στο Βιετνάμ. Ο Lewis Hine αφιέρωσε την καριέρα του στη φωτογράφιση παιδιών εργατών στις ΗΠΑ. Η National Geographic ανέδειξε πολλούς φωτογράφους της φύσης, των ζώων και ανθρώπων σε διάφορα μέρη του κόσμου. Η φωτογραφία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ειδησεογραφία, καθώς βελτιώνει τον τρόπο με τον οποίο οι εφημερίδες και άλλες πηγές ειδήσεων αφηγούνται ιστορίες. Δημιουργούν μια οπτική πτυχή στις ειδησεογραφικές ιστορίες αποτυπώνοντας οπτικά γεγονότα, συναισθήματα και πληροφορίες που δεν μπορούν να εκφραστούν μόνο με λόγια. Για να μπορέσει μια εφημερίδα να προσελκύσει αποτελεσματικά τους αναγνώστες, να παρουσιάσει πληροφορίες και να αφήσει μια μόνιμη εντύπωση, οι φωτογραφίες πρέπει να επιλέγονται και να χρησιμοποιούνται προσεκτικά.

Ο Sebastião Salgado ένας φωτογράφος με ασπρόμαυρες εικόνες που αποτυπώνει κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες σε όλο τον κόσμο συμπεριλαμβανόμενων των New York Times και Guardian. Ο James Nachtwey είναι ένας φωτορεπόρτερ γνωστός για τις δυνατές εικόνες τοθ που καταγραφούν πολέμους, συγκρούσεις και κοινωνικά ζητήματα. Η δουλιά του έχει δημοσιευτεί σε εφημερίδες Times, The Atlantic. Θα μπορούμε να αναφέρουμε την συγκλονιστική δουλιά του Kevin Carter “Ο γύπας και το κοριτσάκι”, που την τράβηξε στο Σουδάν και δημοσιεύτηκε σε εφημερίδες σε όλο τον κόσμο (Εικ.3).

📷 Carter's Pulitzer Prize winning photograph of a vulture watching a starving child in Sudan, 1993. Photograph: Kevin Carter/Corbis Sygma Photograph: MEGAN PATRICIA CARTER TRUST/ CARTER KEVIN/CORBIS SYGMA

Annie Leibovitz πολύ γνωστή για τα πορτρέτα των διασήμων έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά όπως Vogue, Vanity Fair και Rolling Stone. Margaret Bourke - White που καταγραφεί ιστορικά γεγονότα του ΒΠΠ και έχουν δημοσιευτεί σε έντυπα όπως το περιοδικό LIFE και πολλοί άλλοι.

Αρα από την αρχή η φωτογραφία ήταν ένα είδος χρήσιμο για τον έντυπο τύπο γενικά, και περνώντας τα χρόνια όλα άλλαξαν σε διαφορετικές κατευθύνσεις

αλλά δεν χωρίσαν ποτέ. Οι φωτογραφίες που χρησιμοποιούνται στην δημοσιογραφία των εφημερίδων ταξινομούνται σε συνειδητές, ημισυνειδητές και ειλικρινείς φωτογραφίες. Οι συνειδητές φωτογραφίες είναι εκείνες που λαμβάνονται με τη γνώση και τη συγκατάθεση του υποκειμένου, ενώ οι ημισυνειδητές φωτογραφίες είναι εκείνες που λαμβάνονται με τη γνώση του υποκειμένου αλλά χωρίς τη συγκατάθεσή του. Μια "προοπτική φωτογραφία", από την άλλη πλευρά, είναι μια φωτογραφία που λαμβάνεται χωρίς τη γνώση ή τη συγκατάθεση του υποκειμένου. Η δημοσιογραφία των εφημερίδων χρησιμοποιεί τη φωτογραφία για να ενισχύσει τις ειδήσεις με διάφορους τρόπους. Μπορεί να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα προς την άρση των φραγμών του αλφαριθμητισμού, μεταφέροντας με γραφικό τρόπο πληροφορίες σε αγράμματους αναγνώστες. Δεύτερον, οι αναγνώστες είναι πιο πιθανό να δεχτούν μια φωτογραφία που δημοσιεύεται παράλληλα με ένα άρθρο ως επαληθεύσιμη απόδειξη ότι το γεγονός συνέβη όπως περιγράφεται, προσελκύοντας έτσι την προσοχή και προσθέτοντας αξιοπιστία στην ειδησεογραφική ιστορία. Τρίτον, οι εικόνες μπορούν να προκαλέσουν συναισθήματα και να επηρεάσουν τη στάση και την κατανόηση του θέματος από τους αναγνώστες με τρόπο που δεν μπορούν να το κάνουν μόνο οι λέξεις. Τέλος, η χρήση εικόνων μπορεί να κάνει ολόκληρο το έντυπο πιο ελκυστικό και να σπάσει τη μονοτονία των ειδησεογραφικών πληροφοριών. Οι φωτογράφοι να πουν ιστορίες (φωτορεπόρτερ) συνήθως δεν συμμετέχουν σε διαγωνισμούς με άτομα που δεν είναι επαγγελματίες. Τα άτομα που επιλέγουν ποιες φωτογραφίες θα χρησιμοποιήσουν σε εφημερίδες και περιοδικά (συντάκτες φωτογραφιών) συνήθως δεν χρησιμοποιούν φωτογραφίες από άτομα που δεν είναι επαγγελματίες. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο ότι οι επαγγελματίες αισθάνονται ότι βρίσκονται σε δύσκολη θέση λόγω τεχνολογίας. Δεδομένου του πόσο γρήγορα αλλάζουν τα μέσα ενημέρωσης, οι συγγραφείς αισθάνθηκαν την ανάγκη να συγκεντρώσουν πρόσθετες πληροφορίες σε ένα θέμα που αναμένεται να επεκταθεί γρήγορα και απρόβλεπτα. Σχεδίαζαν να απευθύνουν πρόσκληση για την υποβολή εργασιών που θα περιλάμβαναν φρέσκες αναλύσεις και παγκόσμιες απόψεις σχετικά με το φωτορεπορτάζ και τις συντακτικές διαδικασίες. Το τελικό αποτέλεσμα είναι μια συλλογή δοκιμίων των οποίων οι συγγραφείς συζητούν το θέμα σε ποικίλα περιβάλλοντα και μέσω μιας ποικιλίας θεωρητικών και μεθοδολογικών πλαισίων.

Το Νοέμβρη του 2013 η γαλλική εφημερίδα Libération δημοσίευσε την έντυπη έκδοση χωρίς φωτογραφία αναδεικνύοντας την απουσία φωτογραφίας με λευκά πεδία. Αυτή ήταν μια έξυπνη διαμαρτυρία κατά της παρακμής του επαγγέλματος του φωτορεπόρτερ ως μιμίδιο, κάνοντας like και μοιραζόμενο στις οθόνες των smartphones; Μήπως η Libération απογύμνωσε και την έκδοση του ιστοτόπου και της εφαρμογής της από τις φωτογραφίες; Τέτοια ερωτήματα δεν είναι εύκολο να απαντηθούν εκ των υστέρων, καθώς οι αρχικές σελίδες δεν φαίνεται να αρχειοθετούνται, και ποιος, αν κάποιος, φόρτωσε ένα στιγμιότυπο οθόνης σε ένα ιστολόγιο; Η κατάσταση του φωτορεπορτάζ στην εποχή των ψηφιακών μέσων είναι πράγματι επισφαλής και το βιβλίο του Fred Ritchin *Bending the Frame: Photojournalism, Documentary, and the Citizen* επιχειρεί μια συνολική αναμέτρηση με τα πολλά ζητήματα που αντιμετωπίζει ένας κοινωνικά δεσμευμένος φωτογραφικός τομέας σε έντονη τεχνολογική ροή και υπαρξιακή αβεβαιότητα. Αυτά τα θέματα και ερωτήματα τα θέτει ο Fred Ritchin⁴. Αναφέρεται στο παρελθόν, πριν από πολύ καιρό, οι φωτογράφοι συνήθιζαν να τραβούν φωτογραφίες με μεγάλες κάμερες και οι άνθρωποι τις κοιτούσαν σε εφημερίδες και περιοδικά. Θα μάθαιναν για σημαντικά πράγματα που συμβαίνουν σε μακρινά μέρη. Αλλά τώρα, οι κάμερες είναι μικρότερες και οι φωτογραφίες εμφανίζονται στις οθόνες αντί για έντυπες. Αυτό σημαίνει ότι μια φωτογραφία μπορεί να μην είναι τόσο σημαντική όσο παλιά, επειδή υπάρχουν τόσες πολλές φωτογραφίες που μπορούν να δουν οι άνθρωποι. Επειδή οι κάμερες είναι προσιτές και οι άνθρωποι μπορούν να μοιράζονται εύκολα τις φωτογραφίες τους στο Διαδίκτυο, έχει αλλάξει τον τρόπο που οι άνθρωποι σκέφτονται για τις φωτογραφίες που τραβήχτηκαν από κανονικούς ανθρώπους αντί για επαγγελματίες φωτογράφους. Οι άνθρωποι τώρα αναρωτιούνται εάν οι φωτογραφίες εξακολουθούν να είναι χρήσιμες, καθώς ο καθένας μπορεί να τις τραβήξει. Αυτό έχει προκαλέσει ανησυχία στους επαγγελματίες φωτογράφους. Μερικοί άνθρωποι μπορεί να αισθάνονται νοσταλγία για παλιές κάμερες και περιοδικά, αλλά ένας φωτορεπόρτερ που ονομάζεται Ritchin πιστεύει ότι είναι πιο σημαντικό να εστιάσουμε στο πώς η φωτογραφία μπορεί να κάνει τη διαφορά σήμερα. Παρόλο που υπάρχουν προβλήματα με τη χρήση φωτογραφιών για την αφήγηση ιστοριών, ο Ritchin πιστεύει ότι μπορεί ακόμα να βοηθήσει να γίνουν τα πράγματα

---

⁴ Ritchin, F, *bending the frame: Photojournalism, Documentary, and the Citizen*, New York, 2013, σ.175.

δίκαια και να λυθούν προβλήματα. Ο Ritchin πιστεύει ότι η χρήση πάρα πολλών φωτογραφιών για την αφήγηση μιας ιστορίας μπορεί να είναι πρόβλημα για την εργασία ντοκιμαντέρ. Κάποτε ήταν απαραίτητο να απλοποιηθούν οι ιστορίες για περιοδικά και εφημερίδες. Αλλά τώρα που είναι διαθέσιμα τα ψηφιακά μέσα, υπάρχουν περισσότεροι τρόποι για να αφηγηθείτε ιστορίες. Ωστόσο, μερικοί άνθρωποι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν άλλους τρόπους αφήγησης ιστοριών. Ο Ritchin επισημαίνει ότι πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν Flash. Υπάρχει ένας καλλιτέχνης που έφτιαξε ένα πολύ ωραίο πράγμα που δείχνει ασπρόμαυρη ασάφεια σε μια οθόνη, αλλά όταν αγγίζεις ένα ειδικό ξύλινο πράγμα δίπλα του, το θάμα φεύγει και βλέπεις χαρούμενα παιδιά να παίζουν έγχρωμα! Αυτό μας διδάσκει ότι η δημιουργία φωτογραφιών είναι μια ομαδική προσπάθεια και πρέπει να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε μαζί για να κάνουμε τα πράγματα καλύτερα. Σήμερα υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τρόποι για να λάβουμε πληροφορίες από φωτογραφίες και μπορεί να είναι δύσκολο να τους παρακολουθούμε όλους. Αυτό συνέβαινε εδώ και λίγο πριν εμφανιστούν τα ψηφιακά μέσα. Την επικοινωνία της φωτογραφίας σήμερα είναι πολύ πιο γρήγορη και πρέπει να επικεντρωθούμε στο πως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις εικόνες για να μοιραστούμε σημαντικές πληροφορίες για τον κόσμο.

Βιβλιογραφία:

- Wells, Liz Photography A Critical Introduction, 2015, Routledge
- Ritchin, F. Bending the frame: Photojournalism, Documentary, and the Citizen. 2013
- Sontag, S On Photography. Picador. 1977
- Berger, J. Ways of Seeing. 1972. Pinguin.
- Magnum Photos: <https://www.magnumphotos.com/>